

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра аналітичної економіки та міжнародної економіки

Затверджено

На засіданні кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки
економічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри _____ проф. Панчишин С.М.

Силабус з навчальної дисципліни
“МІКРОЕКОНОМІКА”,
що викладається в межах ОПШ
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 051 “Економіка”
(спеціалізація “Міжнародна економіка”)

Львів 2020 р.

Силабус курсу
МІКРОЕКОНОМІКА
2020–2021 навчальний рік, I та II семестр

Назва курсу	Мікроекономіка
Адреса викладання курсу	м. Львів, проспект Свободи, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра аналітичної економіки та міжнародної економіки
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	051 “Економіка”
Викладачі дисципліни	Грабинська Ірина Володимирівна, канд. екон. наук, професор кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки; Косарчин Марія Володимирівна, канд. екон. наук, доцент кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки
Контактна інформація викладачів	Кафедра аналітичної економіки та міжнародної економіки (а.107); iryna.hrabynska@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю), кафедра аналітичної економіки та міжнародної економіки а.107
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб його слухачі змогли оволодіти базовим інструментарієм мікроекономічного аналізу, який є необхідним для розуміння того, як функціонує сучасний ринок, а також для подальшого поглибленого вивчення сучасних мікроекономічних теорій і концепцій.

<p>Коротка анотація курсу</p>	<p>Дисципліна “Мікроекономіка” є нормативною дисципліною з спеціальності 051 “Економіка” для освітньої програми “Міжнародна економіка”, яка викладається в третьому та четвертому семестрах в обсязі 8 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Метою вивчення нормативної дисципліни “Мікроекономіка” є: 1) засвоєння учасниками основних теоретичних концепцій сучасної мікроекономіки; 2) оволодіння базовим інструментарієм мікроекономічного аналізу; 3) ознайомлення з новітніми ідеями мікроекономіки початку ХХІ століття; 4) демонстрація можливостей мікроекономіки як серйозного інструменту ухвалення рішень.</p>
<p>Література для вивчення курсу</p>	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. / [С.М.Панчишин, П.І.Острроверх, В.Б.Буняк та ін.] ; За ред.. С.Панчишина і П.Острроверха. – Кн. 2: Мікроекономіка. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2006. – 437 с. 2. Ватаманюк О.З. Мікроекономіка: теорія і практикум. Навчальний посібник / О.З.Ватаманюк. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2007. – 280 с. 3. Веріан Г. Р. Мікроекономіка. Проміжний рівень. Сучасний підхід : підручник / Г. Р. Веріан ; пер. з англ. С. Слухай. – 6-те вид. – К. : Лібра, 2006. – 632 с 4. Макконнелл К.Р. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. У 2 ч. / К.Р.Макконнелл, С.Л.Брю. – Пер. з англ. – Львів: Просвіта, 1999. – Ч.2.: Мікроекономіка. – 650 с. 5. Case, Karl E., Fair R.C., Oster S.M. Principles of Microeconomics . 10th ed.- Prentice Hall, 2012. – 471 p. 6. Case, Karl E., Fair R.C., Oster S.M Test Item File to Accompany Principles of Microeconomics Test Item File 2. - 9th ed. - Prentice Hall,2009.- 646 p. <p style="text-align: center;">Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. McConnell C.R. Economics. Principles, Problems, and Policies / C.R.McConnell, S.L.Brue, Flynn S.M. – 18th ed. – New York etc.: McGraw-Hill / Irwin, 2009. – 785 p. 2. Косік А.Ф. Мікроекономіка / А.Ф.Косік, Г.Е.Гронтковська. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 416 с. 3. Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка. Практикум. Навчальний посібник / Г.Е.Гронтковська, А.Ф.Косік. – 2-ге вид., перероб.і доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2008. – 418 с. 4. Економічна теорія: практикум. Навчальний посібник / [О.Ватаманюк, Є.Майовець, М.Стирський та ін.]; за ред. О.З.Ватаманюка. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2010. – 374 с. 5. Харів Б.Я. Збірник задач з мікроекономіки. Навчальний посібник / Б.Я.Харів. – Рівне, 2003. – 168 с.

Обсяг курсу	144 годин аудиторних занять; з них 80 годин лекцій, 64 годин /практичних занять; та 186 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні концепції, закони, теорії та моделі сучасної мікроекономіки; - основні положення та базовий інструментарій теорії поведінки споживача і теорії виробництва; - особливості ціноутворення на чисто конкурентних, монопольних, монополістично конкурентних та олігопольних ринках і розуміти підгрунття наявних відмінностей; - чинники неспроможності ринкових механізмів та функції держави, спрямовані на розв'язання спричинених ними проблем; канд. екон. наук, - новітні ідеї сучасної мікроекономічної науки і основні тенденції її розвитку; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розв'язувати задачі та аналізувати практичні ситуації на основі засвоєного теоретичного матеріалу; - використовувати інструментарій попиту і пропозиції для аналізу практичних ринкових ситуацій та наслідків державного втручання у функціонування ринків; - використовувати інструментарій теорії поведінки споживача для аналізу процесів ухвалення індивідами економічних рішень; - використовувати інструментарій теорії виробництва для аналізу виробничих рішень фірм; - аналізувати особливості ціноутворення за різних ринкових структур; - аналізувати особливості ціноутворення на ринках ресурсів та вплив чинників, які спричиняють невдачі ринку.
Формат курсу	Очний
Теми	Див. додаток
Підсумковий контроль, форма	Іспит наприкінці кожного з семестрів: письмовий/тестовий/комбінований
Пререквізити	Макроекономіка, Вища математика для економістів
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, колаборативне навчання (робота в невеликих групах), дискусії

Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, смартфон з доступом до мережі
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	У кожному з двох семестрів розподіл балів має такий вигляд: 20 балів – сумарно модулі № 1 і №2; 30 балів – поточний контроль (робота під час практичних занять); 50 балів – екзамен.
Перелік питань до екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мікроекономіка як складова аналітичної економіки. 2. Роль мікроекономіки у формуванні економічного мислення. 3. Методологія мікроекономічного аналізу. 4. Моделювання у мікроекономіці. Оптимізаційні та рівноважні моделі. Метод порівняльної статистики. 5. Попит. Закон попиту. Крива попиту. 6. Визначники попиту. 7. Пропозиція. Закон пропозиції. Визначники пропозиції. 8. Ринкова рівновага. Функції рівноважної ціни. 9. Внутрішня і крайова рівновага. 10. Встановлення рівноваги у миттєвому, короткостроковому та довгостроковому періодах. 11. Закон ефекту масштабу виробництва. Закон спадної віддачі. 12. Стійка і нестійка рівновага. Павутиноподібна модель. 13. Вплив змін попиту і пропозиції на ринкову рівновагу. 14. Еластичність попиту за ціною. 15. Еластичність попиту за ціною і загальний виторг. 16. Еластичність попиту за доходом. Криві Енгеля. Закони Енгеля. Пояснення феномену «голландської хвороби» на основі концепції подорожньої еластичності попиту. 17. Перехресна еластичність попиту. Поняття асиметричності перехресної еластичності попиту. 18. Еластичність пропозиції за ціною. 19. Надлишок споживача. Надлишок виробника. 20. Регулювання цін державою. Встановлення максимальної і мінімальної ціни та економічні наслідки. 21. Використання інструментарію надлишків споживача та виробника для аналізу наслідків запровадження податків. 22. Використання інструментарію надлишків споживача та виробника для аналізу наслідків залучення країни до міжнародної торгівлі. 23. Корисність. Закон спадної граничної корисності. 24. Уподобання споживачів. Крива індивідуальності. Карта індивідуальності.

25. Бюджетне обмеження споживача.
26. Рівновага споживача.
27. Реакція споживача на зміну доходу. Крива “дохід – споживання”.
28. Реакція споживача на зміну ціни. Ефект доходу та ефект заміщення.
29. Розмежування ефектів заміщення та доходу за Слуцьким і за Гіксом.
30. Взаємодія ефектів заміщення і доходу.
31. Вибір в умовах невизначеності.
32. Виробництво і організація бізнесу. Природа фірми.
33. Виробнича функція та її властивості.
34. Виробництво у короткостроковому періоді. Закон спадної віддачі.
35. Виробництво у довгостроковому періоді. Ізокванти. Ефект масштабу.
36. Економічні витрати. Бухгалтерський та економічний прибуток.
37. Витрати виробництва у короткостроковому періоді.
38. Витрати виробництва у довгостроковому періоді.
39. Ізокости. Рівновага виробника.
40. Симетричність теорій споживання та виробництва.
41. Чотири види ринкових структур. Визначники структури галузі.
42. Характерні риси ринків з чистою конкуренцією. Попит на продукт чистого конкурента.
43. Максимізація прибутку у короткостроковому періоді: порівняння загального виторгу та загальних витрат.
44. Максимізація прибутку у короткостроковому періоді: правило $MR=MC$.
45. Граничні витрати і крива короткострокової пропозиції.
46. Чисто конкурентна фірма у довгостроковому періоді.
47. Характерні риси чистої монополії. Бар’єри для входження у галузь.
48. Визначення ціни та обсягу виробництва за монополією.
49. Монопольна влада. Цінова дискримінація.
50. Економічні наслідки монополії. Регульована монополія.
51. Характерні риси монополістичної конкуренції.
52. Визначення ціни та обсягу виробництва за монополістичної конкуренції.
53. Нецінова конкуренція. Поглиблення диференціації продукту. Реклама.
54. Суспільна ціна монополістичної конкуренції.
55. Характерні риси олігополії. Коефіцієнт концентрації ринку, індекс Герфіндаля.
56. Взаємозалежність фірм. Дилема ув’язнених.
57. Модель ламаної кривої попиту.
58. Цінова війна. Змовницька олігополія.

	<p>59. Лідерство у цінах. Ціноутворення за принципом “витрати плюс”.</p> <p>60. Попит на економічні ресурси як похідний попит.</p> <p>61. Попит на працю на досконало конкурентному ринку.</p> <p>62. Пропозиція праці. Рівновага на конкурентному ринку праці.</p> <p>63. Роль трудових спілок на ринку праці.</p> <p>64. Моносонія та двобічна монополія на ринку праці.</p> <p>65. Диференціація заробітної плати. Дискримінація на ринках праці.</p> <p>66. Різновиди ринків капіталу. Ринок позичкових коштів.</p> <p>67. Вибір у часі. Міжчасове бюджетне обмеження споживача.</p> <p>68. Ринок фізичного капіталу. Поточна вартість та дисконтування.</p> <p>69. Ринок землі. Земельна рента.</p> <p>70. Часткова і загальна рівновага.</p> <p>71. Причини неспроможності ринкового механізму.</p> <p>72. Екстерналії. Підходи до корегування побічних наслідків економічної діяльності.</p> <p>73. Екстерналії та права власності. Теорема Коуза.</p> <p>74. Громадські блага. Винятковість і конкурентність благ. Проблема зайців.</p> <p>75. Функції держави у ринковій економіці.</p> <p>76. Асиметрія інформації.</p> <p>77. Сигнали ринку. Модель сигналів на ринку праці.</p> <p>78. Проблема взаємовідносин “замовник–агент”.</p> <p>79. Асиметрична інформація на ринках праці. Теорія ефективної заробітної праці.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ
3-й семестр

Тиждень	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література	Завдання, год	Термін виконання
1–2	1.Мікроекономіка як наука. Мікроекономіка як складова аналітичної економіки. Для чого потрібно вивчати мікроекономіку? Методологія мікроекономічного аналізу. Роль мікроекономіки у формуванні економічного мислення. Приклади застосування сучасного мікроекономічного аналізу.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–4	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 3
3–4	2.Основи інструментарію попиту та пропозиції. Попит. Закон попиту. Крива попиту. Визначники попиту. Пропозиція. Закон пропозиції. Визначники пропозиції. Ринкова рівновага. Нормувальна функція ціни. Вплив змін попиту і пропозиції на ринкову рівновагу. Приклади застосування.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–4	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 5
5–6	3.Еластичність та її застосування. Еластичність попиту за ціною. Еластичність попиту за ціною і загальний виторг. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність попиту. Еластичність пропозиції за ціною.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–4	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 7
7–8	4.Застосування інструментарію попиту та пропозиції. Надлишок споживача. Надлишок виробника. Регулювання цін державою. Встановлення максимальної і мінімальної ціни та економічні наслідки. Використання інструментарію надлишків споживача та виробника для аналізу наслідків запровадження податків. Використання інструментарію надлишків споживача та виробника для аналізу наслідків залучення країни до міжнародної торгівлі.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год.	ОЛ: 1–5 ДЛ: 1–4	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 9
9–11	5.Теорія поведінки споживача. Корисність. Закон спадної граничної корисності. Уподобання споживачів. Криві байдужості. Бюджетне обмеження споживача. Рівновага споживача. Реакція споживача на зміну доходу. Крива “дохід – споживання”. Реакція споживача на зміну ціни. Ефект доходу та ефект заміщення. Розмежування ефектів заміщення та доходу за Слуцьким і за Гіксом. Взаємодія ефектів заміщення і доходу. Вибір в умовах невизначеності.	Лекція – 6 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 6 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–4	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 12
12–14	6.Теорія виробництва. Виробництво і організація бізнесу. Природа фірми. Виробнича функція та її властивості. Виробництво у короткостроковому періоді. Закон спадної віддачі. Виробництво у довгостроковому періоді. Ізокванти. Ефект масштабу.	Лекція – 6 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 6 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–4	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 15
15–16	7.Теорія витрат. Економічні витрати. Бухгалтерський та економічний прибуток. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Ізокости. Рівновага виробника. Симетричність теорій споживання та виробництва.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–4	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 16

4-й семестр

Тиждень	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література	Завдання, год	Термін виконання
1–2	1.Фірма за умов чистої конкуренції. Чотири види ринкових структур. Визначники структури галузі. Характерні риси ринків з чистою конкуренцією. Попит на продукт чистого конкурента. Максимізація прибутку у короткостроковому періоді: порівняння загального виторгу та загальних витрат. Максимізація прибутку у короткостроковому періоді: правило $MR=MC$. Граничні витрати і крива короткострокової пропозиції. Чисто конкурентна фірма у довгостроковому періоді.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–5	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 3
3–4	2.Чиста монополія. Характерні риси чистої монополії. Бар'єри для входження у галузь. Визначення ціни та обсягу виробництва за монополії. Монопольна влада. Цінова дискримінація. Економічні наслідки монополії. Регульована монополія.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–5	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 5
5–6	3.Монопольстична конкуренція. Характерні риси монопольстичної конкуренції. Визначення ціни та обсягу виробництва за монопольстичної конкуренції. Нецінова конкуренція. Поглиблення диференціації продукту. Реклама. Суспільна ціна монопольстичної конкуренції.	Лекція – 4 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 4 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–5	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 7
7–9	4.Олігополія. Характерні риси олігополії. Коефіцієнт концентрації ринку, індекс Герфіндала. Взаємозалежність фірм. Дилема ув'язнених. Модель ламаної кривої попиту. Цінова війна. Змовницька олігополія. Лідерство у цінах. Ціноутворення за принципом “витрати плюс”. Основи теорії ігор та приклади її використання.	Лекція – 6 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 6 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–5	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 10
10–12	5.Ринки ресурсів. Попит на економічні ресурси як похідний попит. Попит на працю на досконало конкурентному ринку. Пропозиція праці. Рівновага на конкурентному ринку праці. Роль трудових спілок на ринку праці. Монопсонія та двобічна монополія на ринку праці. Диференціація заробітної плати. Дискримінація на ринках праці. Різновиди ринків капіталу. Ринок позичкових коштів. Ринок фізичного капіталу. Поточна вартість та дисконтування. Ринок землі. Земельна рента.	Лекція – 6 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 6 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–5	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 13
13–16	6.Невдачі ринку. Функції держави в ринковій економіці. Часткова і загальна рівновага. Причини неспроможності ринкового механізму. Екстерналії. Підходи до корегування побічних наслідків економічної діяльності. Екстерналії та права власності. Теорема Коуза. Громадські блага. Винятковість і конкурентність благ. Проблема зайців. Функції держави у ринковій економіці. Асиметрія інформації. Приклад ринку уживаних автомобілів. Сигнали ринку. Модель сигналів на ринку праці. Проблема взаємовідносин “замовник–агент”. Асиметрична інформація на ринках праці. Теорія ефективної заробітної праці.	Лекція – 8 год; практичне заняття (групова робота, дискусія) – 8 год.	ОЛ: 1–6 ДЛ: 1–5	Опрацювати літературу (включно з виконанням практичних завдань)	Тиждень 16